

*Vogelvierdaagse
Schiermonnikoog
15 - 18 september 2011*

natuurpunt

Hobokense Polder

Ode aan Schiermonnikoog door Klaas de Boer

Steeds dat heimelijk verlangen naar verre einders,
naar vergezichten over zee.
Met mooie luchten boven water
en krijsende meeuwen buiteland over elkaar.
Varen met de veerboot
het water schuimend voor de boeg.
De schroef slaat woelwater achter,
waar meeuwen duiken naar vis.

Scholeksters roepen 'tepiet tepiet'.
Al schrijvend gaan mijn gedachten naar de Waddenzee,
waar water en zandplaten elkaar plagen,
met diepe stroomgeulen voor eb en vloed.

Daar varen ook de schepen
voor vis of voor de lol.
Maar als ik daar vaar met de veerboot
ga ik maar voor één doel:

Schiermonnikoog

Donderdag 15 september

Voormiddag – Elza Rovies

De afspraak voor vertrek was voorzien om 7.30 u. Iedereen was goed op tijd. Eerste kennismaking. De 2 busjes van Valko werden ingeladen en weg waren we. Sanitaire stop bij “De Lepelaar”. Tijd voor een drankje en een rust-pauze voor de chauffeurs.

Volgende afspraak was met Luc en Sonja aan het **Lauwersmeer**.

Zij stonden reeds te wachten en wij reden samen naar het “Ooievaarsplan”. Luc begon met de verwelkoming en de uiteenzetting van het programma van de dag, maar werd onderbroken door het overvliegen van een volwassen zeearend. Alle blikken daar op gericht natuurlijk.

Bij de wandeling door het bos waren aanwezig: pimpelmees, staart- en koolmees, winterkoning, boomkruiper, grote bonte specht, roodborst, zwartkop, kauwen, rietgors.

Aan het uitzicht “zomerhuisbos”: kleine zilverreiger, slobenden,

fuut, wintertaling, do-daars, oevertaling, boerenzwaluwen, rietgors, grote zilverreiger, blauwe reiger, lepelaar, grauwe en Nijlganzen, buizerd, torenvalk, bruine kiekendief.

Intussen had iedereen honger gekregen en rond 12.30 u kwamen we bij het restaurant 't Roode Hoofd, waar we buiten onze boterhammen hebben opgegeten. Een goed gevulde morgen.

Ontstaan van de waddeneilanden en prille geschiedenis van Schiermonnikoog

Ruim 7000 jaar geleden lag de kustlijn nog tientallen kilometers ten noorden van de huidige waddeneilanden. De zeespiegel was toen 3 meter lager dan tegenwoordig. Langzaam aan steeg die zeespiegel. De waddeneilanden vormden een aaneengesloten

strandwal die uiteindelijk op diverse plekken doorbrak omdat de zee bressen sloegen in de duinenrij. Ook werd het gebied geteisterd door een watersnoodramp in 1287 en een zware stormvloed in 1362.

De geschiedenis (optekening) van Schiermonnikoog begint met de komst (rond 1166) van de monniken van het klooster Claercamp bij Rinsumageest in Friesland. De kloosterorde Claerkamp was in de 12e eeuw opgericht uit de orde van de Cisterciënzers of de Bernardijnen, ooit opgericht door Sint Bernard. Men vermoedt dat zij in het bezit van het grootste deel van het eiland zijn gekomen door erfenissen en door eigendommen op te kopen, zoals ze dat ook met vele van de andere waddeneilanden in Nederland deden.

Ze bouwden op Schiermonnikoog hun Uithof, met een schuur, kapel en veel landbouwgrond die ze zelf bewerkten. De Cisterciënzers waren van mening dat de ware monnik leeft van het werk van zijn eigen handen.

Tussen 1524 en 1580 werd het rooms-katholicisme steeds minder populair en de gronden van de monniken op het eiland werden gedeeltelijk verpacht aan particulieren, in ruil voor geldelijke pacht, jachtpremies en goederen, vooral bier, wijn en textiel.

In 1580 verschoof de godsdienst volledig van rooms-katholiek naar protestants en werden alle katholieke bezittingen staatsbezit van de toenmalige Nederlandse Staten.

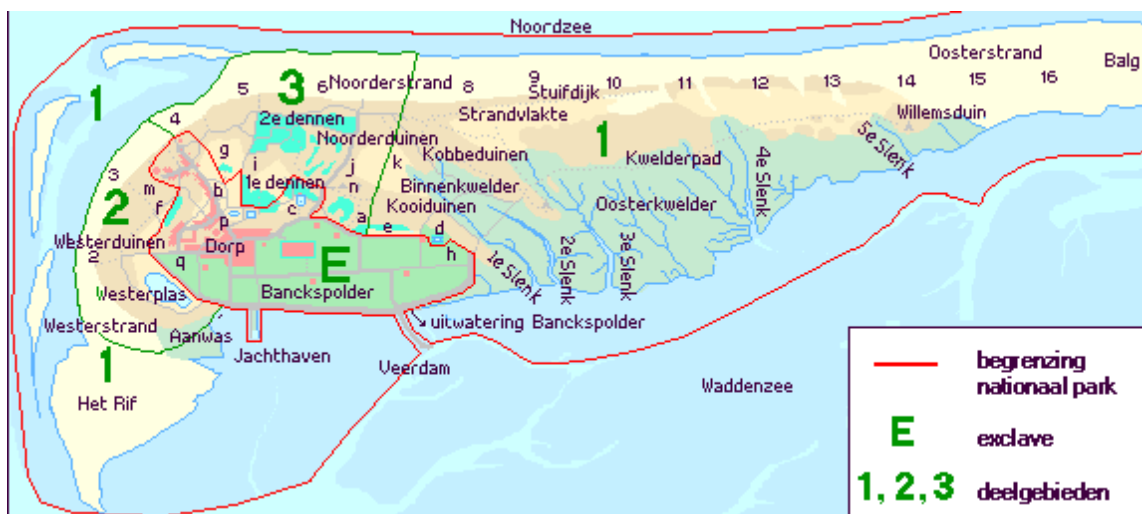
Zo werden de Staten van Friesland eigenaar van het eiland en kwam er een einde aan het bewind van het klooster Claerkamp. Het eiland bracht voor Staten van Friesland te weinig op en de Staten hadden grote schulden. Daarom besloten zij het eiland te verkopen.

Het eiland kwam doorheen de jaren in eigendom van verschillende families.

In 1858 kocht de Haagse jurist John Eric Banck het eiland voor 96.055 gulden. Hij heeft veel in het eiland geïnvesteerd. Onder meer het laten indijken in 1860 van een groot stuk kwelder aan de wadkant van het eiland. De kwelder werd zo geleidelijkaan een polder die naar Banck vernoemd is. Hij liet ook een eenvoudig paviljoen bouwen bij de vuurtoren en kocht een schip voor de zomerverbinding Groningen-Schiermonnikoog v.v.

In 1892 werd Schiermonnikoog gekocht door de Duitse graaf von Bernstorff.

Pas op het einde van WO 2 kwam het eiland in eigendom van de Nederlandse staat.

Donderdag 15 september
Namiddag - Danielle Janssens

Alvorens te vertrekken, hebben we eerst onze maag gevuld met onze picknick in het restaurant 't Roode Hoofd.

Rond 13 u zijn we met 17 personen vertrokken richting Ezumakeeg-Zuid naar de kijkhut waar we ongelooflijk veel watervogels gezien hebben. Daarna ging het richting de uitkijkeuvel Ezumakeeg-Noord waar we met onze verrekijker en telescopen vele vogels hebben kunnen bekijken: bontbekplevier, rosse grutto, eidereenden, drieteenstrandloper, dwergstern, steenlopers, blauwe reiger, slechtvalk, witte kwikstaart, bonte strandloper, wulp, 2 brilduikerwijfjes.

Hierna reden we verder naar de haven in **Lauwersoog**, waar onze boot, de **Noordster**, ons opwachtte.

Met de bagage mee aan boord vertrokken we stipt om 15 uur voor een vaartocht naar de Kuipersplaat in de Waddenzee, waar het slik anders is dan in de Noordzee.

We hadden geluk met het weer en konden dan ook goed de zeehonden zien: ongeveer

49 exemplaren en een paar grijze zeehonden. Het ging hierna verder naar de **Engelsmanplaat**.

Gelukkig kon de boot tot vlak bij het zand aanleggen. Zo konden we zonder natte voeten op de Engelsmanplaat wandelen. Dit kan alleen bij laagwater. Dit was een

wondermooie ervaring.

Daarna gingen we terug de boot op, nadat we eerst voeten en schoeisel moesten afspoelen in zoet water.

De vaartocht ging terug naar Schiermonnikoog, waar we rond 19.30 u aanlegden. De bus bracht ons naar ons verblijf in de Herberg Rijsbergen.

Met dank aan Luc en Marc, het was fantastisch !

Het wad door Foke Geevers

Boven op de dijk,
starend naar het wad
en in de verte de ondergaande zon,
het water spiegeld.

Lopend naar beneden,
over je zelf gemaakte pad,
kijkend naar de schelpen,
o, wat fijn hier bij het wad.

Doorkruist de grote vlakte,
je baant een weg naar het mooie wad.
En dan sta je in de blub.
Die rust, de ruimte, o wat fijn is dat.

Turend naar de watergrens,
de sporen van de zee,
de gestrande schelpen en diertjes,
die nam het water mee.

Luisterend naar de geluiden,
de geluiden van de natuur,
ze vertellen je een verhaal,
elke minuut, elke dag, elk uur.

Ik voel me hier zo vredig,
veilig en vol plezier.
Ik geniet van het wad,
van ieder moment hier.

Ik loop hier op de zeebodem
en toch word ik niet nat.
Een onbeschrijfbaar fijn gevoel,
zo hier bij het wad.

Het wad ontstaat bij eb
en gaat weer weg bij vloed.
Wat is dat toch bijzonder,
wat de natuur zoal doet.

Weer boven op de dijk,
nog een keer kijk je langs het pad,
die ongelooflijke mooie plek,
die plek, ja bij het wad.

Vrijdag 16 september

Voormiddag - Marc Berghman

Ophalen van fietsen en verkeerd rijden

Na een verkwikkende nachtrust waarin we schaapjes telden in plaats van vogels, wachtte ons om 8 u een uitgebreid ontbijtbuffet om duimen en vingers van af te likken.

Sapjes, thee en koffie werd gedronken.

Croissants, broodjes of cornflakes werden verorberd. De lunchpakketten werden klaarge-maakt. En iedereen zag dat het goed was.

Een klein uurtje later stapten we het dorp door om bij de fietsverhuur onze vervoermiddelen voor de komende dagen te gaan ophalen. Hier bleek nogmaals dat Josée nooit een kat in een zak koopt en ze bracht na een kort proefritje haar fiets terug binnen met de melding: te groot. Toen iedereen het gepaste trapmobiel had gekregen werd er richting de oudste duin van Schier gereden. Daar werd een eerste halte gehouden om naar vogels te kijken, of wat had u verwacht.

Onze lijst werd aangevuld met goudhaantje, putter, roodborsttapuit, paapje, graspieper, rietgors, kneu, witgat en tapuit, om de voor-naamste duinvogels die we hoorden of zagen, te noemen.

We namen onze fietsen terug ter hand en reden naar de Vuurtoren waar ook een tochtje was gepland, getuige het merkpaaltje dat Luc hier vorige week had neergeplant. Deze keer lag het accent iets meer bij de fauna en we keken onder meer naar

ogentroost, reigersbek, duinviooltje, parnassia, munt, zeemelkdistel en duingentiaan. Ook zagen we een kleine vos, da's dus een soort vlinder om duidelijk te zijn.

Qua vogels zagen we een torenvalk bidden, hoorden we de tjiftjaf zijn naam roepen en kwam de buizerd overvliegen.

We keerden terug naar de Vuurtoren en reden verder richting strand. Althans dat was de bedoeling voor de ganse groep. Luc kent hier natuurlijk de weg op zijn duimpje maar niet iedereen is hier zo vertrouwd met de omgeving.

Een scheefhangende rugzak die moet rechtgetrokken worden, kan dan al gauw fataal zijn voor enkele achterblijvers. Want die vinden

dan de rest niet meer terug en rijden terug naar de Herberg Rijsbergen wat nog niet de bedoeling was.

Die achterblijvers, waar ondergetekende bij was, deden nog een poging om de rest aan het strand te vinden. Het strand hebben we wel gevonden, maar de rest van onze bende was daar niet te zien, dus keerden we maar met stilaan knorrende magen terug naar de Herberg Rijsbergen. Daar waren de anderen, onder een stralend zonnetje, al begonnen aan hun lunchpakket.

Dat deden wij dan ook maar en lieten het ons zeer smaken, temeer daar we een leuk uitzicht hadden op enkele grauwe vliegenvangers die ons middageten kwamen opvrolijken. Wat er daarna volgde, zal Rita jullie verder vertellen.

Vrijdag 16 september

Namiddag - Rita Colliers

We zouden de **dijk**, het **Rif** en een **hoogwartervluchtplaats** (HVP) aandoen, met de fiets en een stuk te voet.

Na de lekkere picknick in de Herberg vertrokken we vol verwachting richting dijk. Maar eerst nog even de 2 grauwe vliegenvangers in de tuin bestudeerd! "Kom, we zijn weg", zei Luc en daar gingen we, de wind in de haren en het zonnetje op ons bolletje. Onderweg werden we in zowat elk stukje weiland begroet door een tapuit. Ook konden we 2 tureluurs spotten. Verder niet veel zaaks. Wel nog een monsterlijk grote haas en een kudde schaapjes. Waren ze nu mooi of lelijk, die schaapjes? Luc en Sonja raakten er niet uit. Ik vond ze best wel schattig.

Belangrijkste waarnemingen aan de Jachthaven, van op de dijk: een massa goudplevieren

en tureluurs.

En dan merkte Luc een grauwe franjepoot op! Yes! Nieuwe soort voor mij! De dag kon niet meer stuk! De grauwe franjepoot foerageerde, vloog op, zwom nog wat rond, vloog weer op en verdween dan achter de Jachthaven. Nog even tot ginder gefietst om van de andere kant te kijken wat er daar allemaal zat, want wie weet was die grauwe franjepoot daar wel neergestreken. Telescoop uit elkaar gedaan, ingeladen en hop, weg naar daar. Telescoop van de fiets, terug in elkaar gezet... Nog heel vlug even gekeken, want we waren alweer weg naar de volgende halte, het Rif.

'Het Rif', oftewel 'het slippertje van Raymond': Luc had verwittigd dat het daar nat kon zijn, in het Rif. Dus had ik voor alle zekerheid mijn watersandalen maar aangedaan en gelukkig maar, want 't was daar inderdaad behoorlijk nat. Sommigen hadden laarzen aangetrokken, andere hun bottinnen of, zoals ik, sandalen en Raymond had zijn slippers aangeschoten. Vrolijk stapte Raymond door het Rif. Maar wat

was dat nu op zijn short? Wat een vieze bruine meet! Jeanine vond die meet blijkbaar best aantrekkelijk, want ze heeft er meteen een foto van getrokken. De slippers van Raymond vonden het tochtje net iets te zwaar want één ervan gaf onderweg de geest. Dit werd echter vakkundig verholpen met een elastiek die ik toevallig bij had, zodat Raymond weerom vrolijk verder kon slippersen.

Voornaamste waarnemingen in het Rif: 5 kleine strandlopers, 2 strandplevieren, heel veel kanoeten, sommige nog deels in zomerkleed, zilverplevieren, waarvan ook nog enkele in zomerkleed en een

massa bonte strandlopers, scholeksters en wulpen. Ook leuk waren de 17 blauwe reigers op trek en een slechtvalk die op een paal ZIT. Als belangrijkste planten noteerde ik zeeaster, rode ogentroost, zeekraal en duizendguldenkruid.

Van het Rif ging het naar de kijkhut. Deze was een beetje klein voor onze groep, maar de meesten hebben toch de 15 kleine zilverreigers, dodaarsjes en verschillende soorten eenden (krakeenden, tafeleenden, slobenden die gek deden, smienten en wintertalingen) kunnen zien, denk ik.

Hop, terug naar het dorp, waar we de dag aangenaam hebben afgesloten met een heerlijke maaltijd. Het was een mooie dag geweest!

Zaterdag 17 september

Voormiddag - Geert Van Damme

Zaterdagmorgen om 7 u stonden enkele moedigen paraat voor een vroege zeevogeltrekelling. Maar ook enkele vroege strandwandelaars waren opgedaagd.

Samen reden we met de fiets naar het strandplatform aan het Badstrand ter hoogte van Paal 7. Het fietslicht van Luc stond nog al hoog waardoor het hoofd van Bart bijna als een volle maan straalde.

Raymond, Frank en Patricia begonnen aan een strandwandeling en maakten veel foto's van wat ze vonden op het strand.

Rita, Marc B, Marc H, Luc, Bart en Geert zochten een plekje uit de wind op het platform voor de grote strandhut. Het weer was bewolkt en redelijk somber en Marc B die even in de wind stond zocht snel een beschermd plekje tussen de anderen. Tot 9.15 u werden heel wat vogels op het notitieblad geschreven. Zie de bijgevoegde lijst. Opvallende waarnemingen waren de grote hoeveelheden eider, grote en zwarte stern, maar het meeste enthousiasme was er toch voor de waarnemingen van gewone en grijze zeehond, de 6 middelste zaagbekken, de 2 tapuiten en de 5 roodkeelduikers. Maar de kleinste jager spande de kroon. Ook deze keer werd er weer een vleermuis gespot. We vragen ons nog steeds af over welke soort het zou gaan. Reacties zijn welkom. Een stern vloog zo snel voorbij dat determinatie niet lukte. We doopten hem/haar dan maar turbos-tern.

Dan was het tijd om de anderen weer op te zoeken. Die stonden ons op te wachten aan de bunker, een restant van de Duitse bezetting tijdens WO II. Het bunkerduin is de hoogste plaats van het eiland. Je kunt tot op de bunkertop klimmen en je hebt dan een mooi zicht over het eiland. Alleen

wou Raymond de voettocht niet aanvangen. Zonder verpinken reed hij met de fiets tot op de top. Niet te verwonderen als je weet dat hij ook moeiteloos naar Compostela fietste dit jaar. Luc gaf op de bunker uitleg over waar we de rest van de morgen naar toe zouden gaan. Voorheen hadden de nakomers de vroege vogels al verwend met een door hen bereid lunchpakket. Bedankt hiervoor! Tussendoor zagen we smelleken, fitis, buizerden, sperwer, staart- en pimpelmees en een bruine kiekendief.

Met de fiets trokken we dan met z'n allen naar de Kobbeduinen. Onderweg een korte stop aan een vijver waar we oeverlopers en kuifeenden zagen. Onderweg versperden enkele koeien de weg, maar die hindernis namen we vlot. Aan de Kobbeduinen werden de fietsen achtergelaten en staken we de duinengordel prompt over om een kleine wandeling door de achterliggende kwelder te maken. Vruchtbaar, want we zagen torenvalk, zwarte ruiters, groenpootruiter, wulpen, tureluurs, alweer sperwer, paapje, 8 roodborsttapuiten, bruine kiekendief, grote zilverreiger, graspiepers, Engels gras, een prachtige paddenstoel en een zieke haas. Ook kneu vloog regelmatig over. Het liep tegen de middag toen we weer aan de fietsparking arriveerden en de lunchpakketten werden aangebroken. Onder het warme zonnetje kon ervoor sommigen zelfs een korte siësta af.

Waarnemingen Zeetrekking aan het strandplatform aan het Badstrand ter hoogte van Paal 7 te Schiermonnikoog.

Zaterdagmorgen 17/9/11 van 7.15 u tot 9.15 u
Tellers: Rita Colliers, Luc Van Schoor, Marc Hofman, Bart Moons en Marc Berghman.

Notities: Geert Van Damme

Strakke zuidwestenwind 4, bewolkt en somber met in begin lichte mist die echter snel wegtrok.

Rotgans	64 (andere richting 22)
Bergeend	7
Slobeend	4
Smient	50
Wintertaling	78 (andere richting 3)
Tafeleend	22
Kuifeend	1
Eider	519
Zwarte zee-eend	84
Middelste zaagbek	6
Roodkeelduiker	5
Fuut	2
Jan-van-Gent	20 (6 adult, 4 1e jaars, 3 2e jaars, 1 3e jaars en 6 onbekend)

Aalscholver	1 (andere richting 1)
Blauwe reiger	1
Bontbekplevier	2 (TP=Ter plaatse)
Kanoet	1
Drieteenstrandloper	19 (+ 3 TP)
Steenloper	9 (andere richting 5)
Bonte strandloper	9
Tureluur	1
Rosse grutto	3 (TP)
Kleinste jager	1 1e najaar
Kokmeeuw	69
Stormmeeuw	1
Grote mantelmeeuw	2
Dwergstern	31
Grote stern	39
Vino (Visdief of Noordse stern)	84
andere richting 2	
Noordse stern	1
Zwarte stern	87
Boerenzwaluw	1
Tapuit	2
Gewone zeehond	1
Grijze zeehond	1
vleermuis species	1

Zaterdag 17 september

Voormiddag - Sonja Van Kerckhove

Negen moedige zeetrek-spotters staan om 6.45 u in de voortuin van Herberg Rijsbergen klaar om – ondanks hun lege maag (ocharme, zie schuin gedrukte paragraaf hiernaast) - gewiekt op hun fietsen te springen, met verrekijkers, telescopen, fotomateriaal, lekker ingeduffeld tegen weer en wind, en als eerste en enig doel: vanop het strand naar zeevogels turen.

Denk niet dat de 8 thuisblijvers terwijl lui in hun bedje blijven snurken, nee hoor ! Het tegendeel is waar.

Een klein uurtje later staat de ganse ploeg in de keuken om fris en monter en met lachende snoeten, de lunchpakketten en picknicken voor deze vroege vogels klaar te maken.

Zouden we een grap uithalen ... of toch liever niet ... allé, we zullen maar ernstig blijven want Sjeik Miel Lauwers houdt streng toezicht op zijn 7 vrouwen tellende harem. Hij staat "zijn" vrouwen toe om eerst hun eigen ontbijt te nemen, kwestie van krachten op te doen voor het komende huzarenwerk, want buikdansen staat deze ochtend niet op het programma ...wel bokes smeren.

Vervolgens beginnen "zijn" vrouwen liefdevol en met veel jolijt aan de serie ontbijtpakskes en de stapels picknicks voor de vroege vogels en voor onszelf.

Jeanine 's gestalte verdwijnt zowaar achter de hoge stapel broodsmeden die ze naarstig begint te smeren; ze houdt er bijna een stijve arm aan over.

Inmiddels kwijt Sjeik Miel zich 100% aan zijn verantwoordelijkheden :

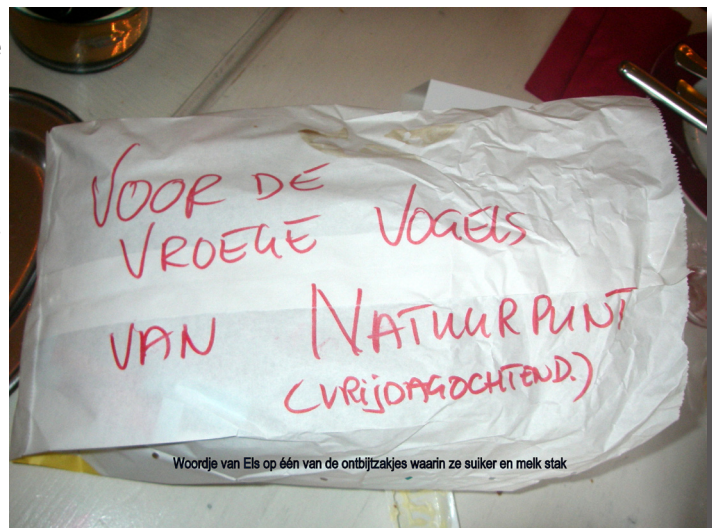
Hij gaat alvast met zijn fiets op verkenning om te zien waar onze afspraakplaats met de "vroege-vogels" is, en hoeveel tijd er nodig is om tot daar te fietsen. Een stoere kerel hoor, onze sjeik !

De diverse eet- en drinkpakketten worden zo goed en zo kwaad als kan in de rugzakken en in de diverse fietszakken geladen (jaja, we krijgen alles mee gesjord), en om 9 uur fietsen we onder leiding van Sjeik Miel, naar de afgesproken plaats: de bunker.

Natuurlijk komen we daar als eersten toe, nipt gevolgd door de vroege-vogels. Raymonds wieler-enthousiasme is niet te stuiten en hij peddelt naarstig naar de top van de bunker

gelijk een doorwinterde profwielrenner die de Kemmelberg beklimt. Hij wordt natuurlijk door de omstaande supporters uitbundig aangeemoedigd – en hij doet het ! Bravo voor deze prachtstunt Raymond.

Inmiddels vernemen we dat Els deze ochtend onze "vroege-vogels" al flink verweende met een klein verzorgd ontbijtje met alles deropenderaan ...want "zij mogen ocharme toch niet met lege maag vertrekken" (sic Els). Wij, late-vogels, zullen inmiddels wel verwoed hun ontbijtpakketjes verzorgen ... (van het pakketje van Els schoot er trouwens geen kruimeltje meer over).

Een speciaal dankwoordje aan Els en Vic Claessens die Rijsbergen runnen, alsook aan hun personeel. Ze waren voor ons zeer attent en alert, genoten duidelijk van onze aanwezigheid en verweenden ons op alle vlak.

Dagelijks "full" ontbijt, tussendoortjes en drankjes naar keuze, lekkere picknicks, internet, drank- en andere faciliteiten, steeds een glimlach en een vriendelijk woord, kortom: het smaakt naar meer ! Ze stonden eveneens vol bewondering voor het programma dat Luc voor beide groepen ineengestoken had (ook dat mag gemeld worden).

De vogelrings: beide ploegen vonden ons bezoek geen last maar een graag geziene gast, hun enthousiaste en humoristische verhalen bewijzen dit ten volle.

PS: het "Mysterie van de Gepikte Ventielen" van 10 september is opgelost. 's Avonds ligt er een pakje snoep voor kamerdeur 15. Reden van dit presentje = verontschuldiging van een kleine kerel voor de frats die hij samen met zijn vriendje uithaalde.

Zaterdag 17 september

Namiddag - Patricia Budini

Zuidwestenwind - halfbewolkt.

Met zicht op de Kobbeduinen genieten we van onze heerlijke picknick, en dit zonder het oog te verliezen op de vogels die her en der op ons panoramisch zicht kunnen opduiken.

Hierna trekken we zelf dit heuvelachtige, groene landschap in waar we buiten de gevleugelde vrienden, onderweg ook grote konijnen of hazen en koeien op ons pad tegenkomen, wat voor hilarische momenten zorgt. Af en toe moeten we onder of over een afspanningdraad om verder het landschap te kunnen bewandelen dat tevens deel van ons avontuur uitmaakt. Onderweg merken we de veldleeuwerik op die nieuwsgierig vanuit het gras naar ons toekijkt. Marc (H) leert ons de kleine bloempjes kennen zoals o.a. het Engels gras en de lichtroze zachte hazepootjes die het landschap hier en daar een lichtroze tint geven.

Het is aangenaam wandelen door dit donker herfstgroen wijdgestrekt gebied waar het zonnetje er nog een zachte gloed aan toevoegt. Het enige geluid is het zachte geruis van de wind door het helmgras, af en toe bijgestaan door het zacht gefluit van de goudplevier.

Flink Josée, hupla met de beentjes!
Natuur = sport, dat is dan hierbij ook bewezen.

Zee in zicht! We naderen het kwelderlandschap!

Dit schorregebied dat enkel bij springtij volledig onder water staat, is een belangrijke voedsel, rust- en broedplaats voor wad- en zeevogels. De grond onder onze wandelschoenen wordt zompiger en naarmate we dichterbij de zee benaderen wordt het moeilijker om onze voeten droog te houden. De begroeiing van dit landschap is laag en bedekt met grijskleurig zeealsem dat een aangename, kruidige citroentijmachtige geur heeft. Ook zie je hier de zeekraal in tinten van licht tot donker groen en zacht rood dat heel zout smaakt en de lamsoor met paarse bloemetjes.

Over de kwelder zien we de sierlijke blauwe kiekendief zweven op zoek naar kleine prooidieren. Ook zien we in de verte een slechtvalk vanop een paal naar de zee kijkend.

Met veel bewondering zien we de zwerm scholeksters en 1 lepelaar voorbijvliegen. Een eenzame vogelliefhebber in de verte waadt zich langzaam door de waddenzee in waterdicht pak met zijn kijker op zijn

schouder. Zo hevig zijn we dus ook weer niet, al denk ik dat enkelen onder ons zelf graag in zijn 'laarzen' zouden willen staan.

Plots horen we het 'piu-piu'-gefluit van de groenpootruiter en we zijn weer in ons nopjes om meer van dat moois te horen en te kunnen bewonderen! Luc herkent in de verte een wijffe gekraagde roodstaart op een afspanning en vol enthousiasme kijken we met z'n allen met hem mee.

Het water komt op en we trekken langzaam terug. Onderweg onderscheiden we nog een hele lijn eidereenden, een jonge kiekendief en ongeveer 10 lepelaars en nog ander schoon luchtvolk. Luc, onze gids, plukt voor alle vrouwen van ons groepje een bloempje van het Engels gras. (Is hij in een romantische bui na al dat wonderbaarlijke luchtschouwspel?)

Een prachtig gedicht in het "Schiermonnikoogs" ... Krimpe of Schelpen

Krimpe
Pita Grilk

Wa kin ôle krimpe tôle dat 'er blinke
ieuwr it straun?

't Minsk dat roont 'er ieuwr... jà krakje
fúetlaist wrieuwt it grús yn 't saun

Wa koom net as ben mooi haunfol
rôze, gele wyte tús?

Lange môzen, leisaft, schele, blau mooi par-
lemúeren flúes

Wa het net as ben syn snúeren reeun
fan 't tere fyne spil?

Wa wet net hò 't son lytj slakhúlk op de
fingers fleutje wil?

Argeleuze brosse weelde... fan it straun,
wat staf en kaalk.

Ooine saute reuk oon yder, ooin lytj liet
yn elk lytj húlk.

Hier in haunfol dà 't ik mooinoom... krimpe
fan ús ooin aud straun.

Grauwe, kleursde, fyne greeuwe rúggeljend
fan eilauns saun...

Schelpen
Pita Grilk

Wie kan alle schelpen tellen die er blinken
over 't strand?

Men loopt er over en ze breken, voetzool
wrijft het gruis in 't zand

Wie kwam niet als kind met handen (vol)
rôze, gele en witte thuis?

Allerhande soorten schelpen, blauw met
parelmoeren floers.

Wie reeg niet als kind zijn snoeren van het
tere fijne spul?

Wie weet niet hoe zo'n slakkenhuisje op de
vingers fluiten wil?

Argeloze brosse weelde van het strand,
wat stof en kalk.

De eigen zilte reuk aan ieder, het eigen
liedje in elke schelp.

Hier een handvol die ik meenam, schelpen
van ons eigen strand.

Grauwe, gekleurde, fijne, groffe ...knispe-
rend van eilander zand.

Terug aan het vertrekpunt begint het toch lichtjes te regenen en de wind voelt toch iets minder aangenaam. We trekken met onze fietsen naar het ronde strandpaviljoen 'De Marlijn' waar we ons verwarmen aan een opkikkerend drankje. Er hangt hier een aangenaam sfeertje door de gezellige drukte en de jazzmuziek. Het kleurige interieur doet me aan een spiegelent denken.

Hier wil ik graag wat langer genieten, maar na een half uur moeten we toch alweer verder en dit omdat we op tijd moeten zijn voor de 'Balg expres' die ons op het strand zal oppikken. Op dit weidse strand met in de verte met grassen begroeide lage stuifduinen, zal hij ons verder vervoeren tot de Balg (het uiterste naar het oosten gelegen puntje van Schier). In dit busje dat door een tractor wordt vervoerd, zitten buiten onszelf, nog véél luidruchtigere Hollanders die duidelijk iets te vieren hebben. Onderweg vertelt een Hollandse vrouwenstem ons het één en ander over deze omgeving en onthouden o.a. dat de getijden hier enkel kunnen ontstaan door de samenwerking van de Noordzee en de Waddenzee. De Balg is een zandplaat en breidt zich steeds verder uit door de stroming naar het oosten. Langs

het strand zie je hier vooral de zilvermeeuw, de grote en de kleine mantelmeeuw en de vinnige drieteenstrandlopers.

Deze plek is een geliefkoosde plek voor gewone en grijze zeehonden. Op de Balg worden we voor een half uurtje afgezet. Hier zien we deze grappige dieren in de verte op Simonszand uitrusten of al zwemmend in de zee onderzoekend naar ons kijkend. Door het miezige weer zien we wel veel minder van deze dieren (max. 200 exx) dan anders, maar we kunnen toch van dit prachtig schouwspel genieten. Op het strand liggen ook talrijke schelpen en zeepaddenstoelen (blauwe kleine kwallen).

Wanneer de Balgexpres ons terugbrengt ter hoogte van de Marlijn waar onze fietsten staan, begint het hevig te regenen en moeten we nog even schuilen onder een paviljoen alvorens we verder kunnen trekken. Maar na ons fietstochtje terug naar ons hotelletje, maken we ons klaar om ons tegoed te doen aan de mosselen die ons nog te wachten staan, en het wordt nog een gezellig laatste avondmaal, met een bedanking voor de picknickmakers voor de 'zeetrekkers' en het boek Vogels van Schiermonnikoog als geschenk voor 'leider' Marc Hofman

Zondag 18 september

Voormiddag - De vliegende blote voet reporter
Raymond Antheunis

8.30 u: Ontbijt, nadien de kamers ontruimen.
De bagage laten we op een bewaakte plaats
achter.

Dan met ons Nederlands veloke naar het
vogelringstation gereden genaamd de
"Groene Glop".

We werden er ontvangen door twee
ringmeesters. De ene deed het onderzoek
van de zangvogeltjes en de andere gaf de
gegevens in in de computer.

De netten waar de zangvogeltjes in gevangen
werden, noemde men mistnetten. Men had
wel 500 meter mistnetten opgesteld.

Waarom worden vogels geringd? Dankzij het
ringonderzoek is duidelijk geworden dat veel
vogels verre trektochten maken.

Behalve geschikte broedgebieden hebben
trekvoegels onderweg rustige en voedselrijke
pleister plaatsen nodig.

Dankzij het ringwerk kennen we nu van
veel soorten de trekroutes en kunnen we de
pleisterplaatsen op die route beschermen.

Omdat trekvoegels vele landgrenzen passeren,
is hun bescherming een internationale zaak.
Ook verzamelt men informatie over het
broedsucces.

De vangnetten worden alle uren
gecontroleerd. De gevangen zangvogeltjes
worden in aparte zakjes gestopt, voor verder
onderzoek en nadien weer vrijgelaten.
's Nachts worden er geen zangvogeltjes
gevangen (reden: nachtrust van de
zangvogels).

Wat controleert men van de zangvogels?

Het gewicht - de vetgraad - het geslacht - de
leeftijd - de vleugellengte (via de vleugellengte
kan men ook het geslacht bepalen)

Waar komen de zangvogels vandaan?

In het Groene Glop vingen ze vogels met
buitenlandse ringen uit: België,
Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk,
Groot-Brittannië, Letland, Litouwen
Noorwegen, Rusland, Spanje en Zweden.
Op Schiermonnikoog gevangen zangvogels
broeden vooral in Scandinavië, Rusland en de
Baltische staten.

De eerste groep gevangen zangvogels die geringd werden waren: zwartkop-fitis-merel-fitis-zwartkop-zwartkop-fitis-fitis Na het ringen en als al de gegevens waren ingegeven in de computer, mocht ieder van de groep de zangvogeltjes terug hun vrijheid geven.

De tweede groep zangvogels die geringd werden waren: vuurgoudhaantje-koolmees- tjiftjaf-zwartkop-koolmees-winterkoninkje-zwartkop.

Welke vogels worden in het vogelringstation de Groene Glop het meest gerind?

Merel-fitis-koperwiek-zwartkop-roodborstgoudhaan.

Ook de zanglijster-kleine karekiet-tjiftjaf-winterkoning-koolmees-vink-sijs.

Bijzondere soorten komen ook voor zoals de: roerdomp-porseleinhoen-kleine alk-velduil-ijsvogel-draaihals-blauwstaart-grote gele kwikstaart.

goudlijster-sperwergrasmus-grauwefitis-noordse boszanger-pallas boszanger-bladkoning-raddes boszanger-taigaboomkruiper-wielewaal-roodoogvireo-

roodmus-maskergors-dwerggors-wilgengors. Vanaf 1991 zijn er in het Vogelringstation 'Groene Glop' ruim 110.000 vogels geringd in 126 soorten.

We hebben veel geleerd het hoe en waarom van het ringen van de vogels. Voldaan hebben we het vogelringstation verlaten

Om 11.30 u zijn we onze fietsen terug gaan afgeven. Nadien onze bagage afgehaald in het hotel, waar het busje ons is komen ophalen om ons naar de aanlegsteiger te brengen .

Alleen Luc en Raymond reden met de eigen velo naar de aanlegsteiger. Onderweg nog in het maïsveld op 40 cm hoogte een zwarte lijn van kraaien gezien die hun best deden aan de zaden. Aangekomen aan de aanlegsteiger de veerboot op, die om 12.30 u stipt vertrok. Na een half uur varen waren we terug op het vasteland.

Zondag 18 september

Namiddag - Maria Moons

Na de middagpicknick op de boot verkenden we de oostkant van het Lauwersmeer. Tussendoor wat regen.

Een eerste stop aan de BANTPOLDER. Niets ongevoon: goudplevieren, branden grauwe ganzen, Kieviten, wilde eenden, knobbelzwaan en grote zilverreiger.

In het DEENSGAT zagen we de aangekondigde Casarca eenden, wel 85, plus drie lepelaars en meerdere bruine kiekendieven, allen met een geelbeige voorhoofd.

Een opvallende constructie was de uitkijktoren DE BAAK in de Kollumerwaard maar wel niet zo geschikt om er waarnemingen te doen. Geen baardmannen meer te zien of te horen. Vertrokken? Of weggedoken in het riet? Wel een sperwer en zoals bijna overal buizerd, torenvalk, bruine kiekendief en grote zilverreiger.

Einde waarnemingen 16.30 u
Volgde nog een gezellig avondmaal in wegrestaurant Aalscholver en even voor 22 uur waren we terug op onze vertrekplaats.

Maria letterlijk en figuurlijk "op haar paard" (zij maakt het verslag deze morgen, hihi)

Iedereen tevreden naar huis na deze zeer geslaagde vierdaagse Schiermonnikoog.

Dank hierom aan Mark, Luc en Sonja, de chauffeurs en de reisgenoten.

LAUWERSMEER + SCHIERMONNIKOOG

VOGELS		do 15/09/2011	vrij 16/09/2011	za 17/09/2011	zo 18/09/2011
1	Roodkeelduiker			5	
2	Dodaars		2		2
3	Fuut				
4	Roodhalsfuut	1			1
5	Jan Van Gent		1	> 10	
6	Aalscholver	X	X	X	X
7	Kleine Zilverreiger		15		
8	Grote Zilverreiger	2		4	1
9	Blauwe Reiger	X	17	X	X
10	Lepelaar	X	X	X	9
11	Knobbelzwaan	X			X
12	Grauwe Gans	X	X	X	X
13	Indische Gans				2
14	Brandgans			X	X
15	Rotgans	14		X	
16	Nijlgans	X			
17	Ca sarca				85
18	Bergeend	X	X	X	X
19	Smient	X	X	X	X
20	Krakeend	X	X		X
21	Wintertaling	X	X	X	X
22	Wilde Eend	X	X	X	X
23	Pijlstaart	X	X	X	
24	Slobeend	X	X		X
25	Tafeleend	X	X	X	X
26	Kuifeend	X	X	X	
27	Eidereend	++	X	X	X
28	Zwarte Zeeend	X	X	X	
29	Briidduiker	2 v			
30	Middelste Zaagbek			X	
31	Zeearend	1 ad			1
32	Bruine Kiekendief	1		2	3
33	Blauwe Kiekendief	1 v		2 v	
34	Sperwer			3	
35	Buizerd	X	X	X	X
36	Torenvalk	X	X	X	X
37	Smelleken			1 v	
38	Slechtvalk		1	1 ad	
39	Fazant	X		X	X
40	Wateral		3		
41	Waterhoen		X		
42	Meerkoet	X	X		
43	Scholekster	X	+	X	
44	Kluut	X			
45	Bontbekplevier	X	X	X	
46	Strandplevier		4		
47	Goudplevier	X	+++	X	X
48	Zilverplevier	X	X	X	
49	Kievit	X	X	X	X
50	Kanoet		X		
51	Drieteenstrandloper		X	X	X
52	Kleine Strandloper	3	8		
53	Bonte Strandloper	X	+	X	X
54	Kemphaan	X			
55	Watersnip		2	1	
56	Grutto	1			
57	Rosse Grutto	X	X	3	
58	Wulp	X	++	X	X
59	Zwarte Ruiter	X		2	
60	Tureluur	X	++	2	
61	Groenpootruiter	X		2	
62	Witgatje		2		
63	Oeverloper		1	2	
64	Steenloper	X	X		X
65	Grauwe Franjepoot			1	
66	Kleinste Jager			1	
67	Kleine Jager			1	1
68	Kokmeeuw	X	X	X	X
69	Stormmeeuw	X	X	X	X

VOGELS		do 15/09/2011	vrij 16/09/2011	za 17/09/2011	zo 18/09/2011
70	Kleine Mantelmeeuw	X	X	X	X
71	Zilvermeeuw	X	X	X	X
72	Grote Mantelmeeuw	X	X	X	X
73	Reuzenster	7			2
74	Grote Stern	X	X	X	
75	Visdiefje	X	X	X	
	Noordse Stern			?	
76	Dwergster	X		X	
77	Zwarte Stern	X		X	X
78	Zeekoet	1			
79	Holenduif	X			
80	Houtduif	X	X	X	
81	Turkse Tortel		X	X	X
82	Grote Bonte Specht	1			
83	Veldleeuwerik			X	
84	Oeverwaluw	X		X	X
85	Boerenwaluw	X	X	X	X
86	Huiswaluw	X	X		X
87	Graspieper		X	X	
88	Gele Kwikstaart		1		
89	Witte Kwikstaart	X	X	X	X
90	Winterkoning	X	X	X	X r
91	Heggenmus		X		
92	Roodborst	X	X		
93	Zwarte Roodstaart		X		
94	Gekraagde Roodstaart		X	X	
95	Paapje		X	X	X
96	Roodborsttapuit		X	X	
97	Tapuit		+	X	X
98	Mereel	X	X	X	X r
99	Kramsvogel		X		
100	Zanglijster	X	X		
101	Zwartkop	X			X r
102	Bladkoning				J1
103	Tjiftjaf	X	X		
104	Fitis			X	X r
105	Goudhaantje			1	
106	Vuurgoudhaantje				1 m r
107	Grauwe Vliegenvanger		X		1
108	Baardman			1	
109	Staatmees	X		X	
110	Pimpelmees	X	X	X	
111	Koolmees	X	X	X	X r
112	Boomkruiper	J			
113	Gaai	X			
114	Ekster	X	X	X	X
115	Kauw	X	X	X	X
116	Roek	X			
117	Zwarte Kraai	X	X	X	X
118	Spreeuw	X	X	X	X
119	Huismus	X	X		X
120	Vink	X	X		
121	Groenling		X		
122	Putter	X	X		
123	Sijs				J
124	Kneu		X		
125	Barnsijs				J
126	Goudvink		J1		
127	Rietgors	1	X		

legende

- X meerdere exemplaren
- + groot aantal
- ++ zeer groot aantal
- ad adult
- m man
- v vrouw
- r ringvangst
- J enkel a uditief

		do 15/09/2011	vrij 16/09/2011	za 17/09/2011	zo 18/09/2011
	ZOOGDIEREN				
1	Gewone Zeehond	71	1	140	2
2	Grijze Zeehond			5	
3	Vleermuis sp.			1*	
4	Haas	8		+	
5	Konijn			2	
6	Bruine Rat				1

* overdag aangevlogen in va nop zee

	AMFIBIEEN			
1	Pad		1	

	PLANTEN
1	Engels gras
2	Engels slijkgras
3	Helmgras
4	Zeeraket
5	Zeehaver
6	Zoutmelde
7	Zeekraal
8	Zeealsem
9	Zeeaster of Zulte
10	Schorrezoutgras
11	Lamsoor
12	Teunisbloem sp.
13	Koninginnekruid of Leverkruid
14	Reigersbek sp.
15	Duindoorn
16	Duingentiaan
17	Rond wintergroen
18	Kamperfoelie
19	Gewone dopheide
20	Pamassia
21	Zilverschoon
22	Duinviooltje
23	Kattedoorn
24	Stijve ogentroost
25	Rode ogentroost
26	Zeemelkdistel
27	Duizendguldenkruid
28	Vlasbekje
29	Dauwbraam
30	Hazepootje

	PADDESTOELEN
1	Geschubte inktzwam
2	Parasolzwam
3	Vezelplaat sp. (Hygrocybe)

	STRANDVONDSTEN
1	Zeepaddestoel
2	Wulk
3	eikapsel rog

De deelnemers

De deelnemers

Herberg Rijsbergen

Knuppeldam 2

9166 NZ Schiermonnikoog

Tel. 0519-531 257

Email: info@rijsbergen.biz - www.rijsbergen.biz

Een leuk hotel, waar we samen ontbijten en de picknick maken, aperitieven en kwissen, een "laatste pint van de dag" drinken en ontspannen bij elkaar kunnen zitten binnen of in de gezellige tuin.

Met dank aan Victor en Els Claessens.

Tijdens het weekend noteren meerdere vrijwilligers hun ervaringen en waarnemingen en zorgen de fotografen voor blijvende herinneringen: het resultaat hiervan is deze verslagbundel.

Foto's van Patricia, Rita, Sonja, Luc en Marc

Aartselaar, 3 december 2011

De mooie powerpointvoorstelling werd samengesteld door Marnix Lefranc

Samenstelling verslagbundel: Ria Thys

Bewerking fotomateriaal: Luk Smets